İMAN - KÜFÜR

“İman” Nedir?

- İman kelimesi sözlükte; “İnanmak ve tasdik etmek”anlamlarına gelir ki, bu imanın genel manasıdır. İmanın bu genel anlamında kullanıldığı âyetler vardır.
- Dinde iman; “Peygamberimizin Allah tarafından getirdiği kesin olarak bilinen her şeyi tasdik etmek ve doğruluğuna inanmaktır”. Bu imanın özel manasıdır. İman deyince de bu anlaşılır. Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurulmuştur:

- آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلآئِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ

- ***Peygamber, Rabbi tarafından kendisine indirilene iman etti, müminler de (iman ettiler). Her biri Allah a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine iman ettiler. "Allah'ın peygamberlerinden hiçbiri arasında ayırım yapmayız. İşittik, itaat ettik. Ey Rabbimiz, affına sığındık! Dönüş sanadır" dediler.***[1]

---

[1] Bakara, 285.

İmanda Etkili Olan Organ Veya Organlar Hangileridir?

- Bu konuda farklı değerlendirmeler olmakla beraber, çoğunluk tarafından tercih edilen görüşe göre; imanda etkili olan organ “kalp”tir. Bir kimse, kalbi ile tasdik ediyor ve doğruluğuna inanıyorsa -bunu her hangi bir sebeple dili ile ikrar etmese de- Allah katında mümindir. Diliyle ikrar ettiği halde kalbi ile tasdik etmiyorsa, bu kimse her ne kadar insanlar yanında mü'min ise de, Allah katında gerçekten inanmış değildir. Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurulmuştur:

- وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ

- ***"İnsanlardan öyle kimseler vardır ki Allah'a ve âhiret gününe iman ettik derler, halbuki onlar mü'min değillerdir."[2]***

---

[2] Bakara, 8.

- قَالَتِ الْأَعْرَابُ آمَنَّا قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِنْ قُولُوا أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ
- ***''Bedeviler, 'İman ettik' demektedirler. (Ey Muhammed) de ki, 'Siz iman etmediniz fakat İslâm olduk deyin, çünkü iman henüz kalplerinize girmedi.“*** [3]
- **Ayetin Nüzul Sebebi:** Bu âyet-i kerime, Medine yakınında bulunan Benî Esed İbn-i Huzeyme kabilesi hakkında nâzil olduğu söylenmiştir. Bu kabile ganimet hevesiyle müslüman olduklarını söylemişlerdi. Bunlar bir kıtlık yılında Medine'ye gelmişler şehâdet kelimesini söylemişler ve Peygamberimize:

---

[3] Hucurat, 14.

- “Biz, filân oğulları ve filân oğulları gibi size savaş açmadık, âilelerimizle geldik” dediler. Bu sözleri ile Peygamberimizden kendilerine sadaka yardımı yapılmasını istiyorlardı. Bunun üzerine bu âyet-i kerime indi.[4]

[4] Alusi, Ruhu’l-Meani, XXVI, 167.

İmanın Geçerli Olması İçin Dil İle İkrar Gerekli Midir?

- Dil ile ikrar, dünyada müslüman olduğunun bilinmesi ve kendisine (cenaze namazını kılmak ve müslüman mezarlığına defnetmek gibi) İslâm hükümlerinin uygulanması için, gereklidir.
- "İman, kalp ile tasdik ve dil ile ikrardır" şeklindeki meşhur sözün anlamı da budur. Yoksa Allah katında mü'min olması için kalp ile tasdik yeterlidir.

İman Artar Ve Eksilir Mi?

- İman; Peygamberimizin Allah'tan getirdiği kesin olarak bilinen her şeyi tasdik etmek ve yürekten inanmaktır. Bunda artma ve eksilme söz konusu değildir. Bir kimse iman esaslarının bir kısmına inanıp bir kısmına inanmasa, bu kimse mü'min olmaz. Böyle olunca imanın artması ve eksilmesi diye bir şey olmaz.
- Ancak imanın kuvvetli ve zayıf olması açısından farklılık vardır. Peygamberimizin imanı ile her hangi bir kişinin imanı kuvvetlilik açısından aynı değildir. İmanda böyle bir farklılığın bulunduğuna âyet ve hadislerde de işaret edilmiştir.
- Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurulmaktadır:

- إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ

- ***Müminler ancak, Allah anıldığı zaman yürekleri titreyen, kendilerine Allah'ın âyetleri okunduğunda imanlarını artıran ve yalnız Rablerine dayanıp güvenen kimselerdir.***[5]

- İmanın kuvvetli veya zayıf olabileceğine Hz. İbrahim'i örnek vermek mümkündür. O, Allah'ın dostu olma şerefi ile şereflenmiş bir peygamber olduğu halde şöyle demişti:

---

[5] Enfal, 2.

- وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ أَرِنِي كَيْفَ تُحْيِي الْمَوْتَى قَالَ أَوَلَمْ تُؤْمِنْ قَالَ بَلَى وَلَكِنْ لِيَطْمَئِنَّ قَلْبِي

- ***İbrahim Rabbine: Ey Rabbim! Ölüyü nasıl diriltti̇ğini bana göster, demişti. Rabbi ona: Yoksa inanmadın mı? dedi. İbrahim: Hayır! İnandım, fakat kalbimin mutmain olması için (görmek istedim), dedi.***[6]

---

[6] Bakara, 260.

- Peygamber Efendimiz de bu konuda şöyle buyuruyor:
- بَيْنَا أَنَا نَائِمٌ رَأَيْتُ النَّاسَ يُعْرَضُونَ عَلَيَّ وَعَلَيْهِمْ قُمُصٌ مِنْهَا مَا يَبْلُغُ الثُّدِيَّ وَمِنْهَا مَا دُونَ ذَلِكَ وَعُرِضَ عَلَيَّ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ وَعَلَيْهِ قَمِيصٌ يَجُرُّهُ
- *“Uyuduğum esnada insanların bana arz olunduğunu gördüm. Üstlerinde gömlekler vardı. Bu gömleklerin kimi memelere varıyor, kimi daha kısa idi. Ömer el-Hattab da bana arz olundu üzerinde bir gömlek vardı ki, onu sürüklüyordu.”*

- قَالُوا :فَمَا أَوَّلْتَ ذَلِكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ
- Peygamberimize:
- – Ey Allah'ın Resûlü, bunu ne ile te'vil (yani tabir) ettin? diye sordular.
- قَالَ :الدِّينَ
- Peygamberimiz: *"Din ile"* cevabını verdi."[7]

---

[7] Buhari, Müslim.

İmanın Dereceleri:

- **İcmali İman:** İman edilecek esaslara kısaca ve toptan iman etmektir. Yani, Allah'ın göndermiş olduğu haber ve hükümlerin hepsine birden inanmaktır. Bu da "La ilahe illallah Muhammedu'r-Rasulullah" cümlesi ile ifade edilir. İmanın en basit mertebesi budur.
- **Tafsili İman:** İman edilecek esasların her birine açık ve geniş bir şekilde iman etmektir.

İman İle Amel Arasındaki İlişki:

- İman ve amel, bir bütünü oluşturan parçalar değil, ayrı ayrı şeylerdir. Çünkü Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurulmaktadır:

- إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا الصَّلاَةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلاَ هُمْ يَحْزَنُونَ

- ***"İman edip iyi işler yapan, namaz kılan ve zekât verenler var ya onların mükafatları Rableri katındadır. Onlara korku yoktur, onlar üzüntü de çekmezler."***[8]

---

[8] Bakara, 277.

- Bu ayette amel, iman üzerine atfedilmiştir. Arapça gramer kuralına göre ancak ayrı ayrı manada olan şeyler birbirine atfedilebilirler. Daha açık bir ifade ile eğer amel imanın bir parçası olsaydı "İman edenler" ifadesinden sonra "iyi iş yapanlar" denmesine gerek kalmazdı.
- İman ile amel, ayrı ayrı şeyler olmakla beraber aralarında çok sıkı bir ilişki vardır. Allah ancak olgun müminlerden razı olur. Olgun mümin olmak için de yalnız inanmak yeterli değildir. İman ile birlikte ibadet etmek ve güzel ahlâka sahip olmak gerekir.
- Hiç şüphe yok ki ibadet, imanın bir göstergesidir. Sadece inandım demek yeterli değildir. Kalpteki iman ışığının sönmemesi için ibadet de gereklidir. İbadet yapmayan kimsenin kalbindeki iman yavaş yavaş zayıflar ve Allah korusun günün birinde sönebilir. Bu ise insan için en büyük bir kayıptır. İman nurunun söndüğü bir gönül, insan için bir yük olmanın ötesinde bir anlam taşımaz.

- Büyük Şair merhum M. Akif ne güzel söylemiş:

“İmandır o cevher ki, İlâhî ne büyüktür.

İmansız olan paslı yürek sinede yüktür."

- İman ile amel ayrı ayrı şeyler olunca, akla şöyle bir soru gelir. Farz olan ibadetleri yapmamak, Allah'ın yasakladığı büyük günahları işlemek imanı nasıl etkiler? Başka bir ifade ile farz olan ibadetleri yapmayan ve büyük günah işleyen kimse imandan çıkar mı?
- Bu konuda farklı görüşler olmakla beraber Ehl-i Sünnetin görüşü, farz olan ibadetleri yapmamak ve büyük günah işlemek insanı dinden çıkarmaz, günahkâr yapar. Dinden çıkmak başka, günahkâr olmak başkadır.

- Nitekim Ashab-ı Kiram'dan Ebû Zer (r.a.) şöyle demiştir:
- "Peygamberimize geldim. Üzerinde beyaz bir elbise olduğu halde uyuyordu. Döndüm, sonra yine geldim, uyanmıştı şöyle buyurdu:
- مَا مِنْ عَبْدٍ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، ثُمَّ مَاتَ عَلَى ذَلِكَ إِلَّا دَخَلَ الْجَنَّةَ
- *“Lâ ilâhe illallah –Allah'tan başka ilâh yoktur– diyen ve bu ikrar üzerine ölen hiç bir kul yoktur ki, cennete girmesin”,* buyurdu. Ben:
- قُلْتُ: وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ؟
- “Zina etse de hırsızlık etse de mi?” dedim. Peygamberimiz:
- قَالَ: «وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ»
- *“Evet, zina etse de hırsızlık etse de girer”*, buyurdu. Ben tekrar:

- قُلْتُ: وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ؟
- “Zina etse de hırsızlık etse de mi?” dedim.
- قَالَ: «وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ»
- Peygamberimiz: *“Evet, hırsızlık etse de zina etse de girer”*, buyurdu. Ben tekrar:
- قُلْتُ: وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ؟
- Ey Allah'ın Resûlü, zina etse de hırsızlık etse de mi? dedim.
- قَالَ: «وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ عَلَى رَغْمِ أَنْفِ أَبِي ذَرٍّ»
- Peygamberimiz:

- *“Evet, Ebû Zerr'in burnu toprağa sürülse ve böylece zelil ve hakir olsa da muhakkak cennete girer”*, buyurdu.
- Ebû Zer (r.a.) bu hadisi rivâyet ederken: Ebû Zerr'in burnu kırılsa da, yani istemese de peygamberimiz böyle buyurdu." demiştir.[9]

[9] Buhari, Müslim.

- Ubâde b. es-Samit anlatıyor: Peygamberimiz etrafındaki topluluğa şöyle hitap etmiştir:

- بَايِعُونِي عَلَى أَنْ لَا تُشْرِكُوا بِاللَّهِ شَيْئًا، وَلَا تَسْرِقُوا، وَلَا تَزْنُوا، وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ، وَلَا تَأْتُوا بِبُهْتَانٍ تَفْتَرُونَهُ بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَأَرْجُلِكُمْ، وَلَا تَعْصُوا فِي مَعْرُوفٍ،

- *"Allah'a ibadette O'na hiç bir şeyi ortak koşmamak, hırsızlık yapmamak, zina etmemek, çocuklarınızı öldürmemek, kendiliğinizden uyduracağınız bir yalanla kimseye bühtan etmemek, hiç bir ma'rufda isyan etmemek üzere bana biat ediniz.*

- **فَمَنْ وَفَى مِنْكُمْ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ، وَمَنْ أَصَابَ مِنْ ذَلِكَ شَيْئًا فَعُوقِبَ فِي الدُّنْيَا فَهُوَ كَفَّارَةٌ لَهُ، وَمَنْ أَصَابَ مِنْ ذَلِكَ شَيْئًا ثُمَّ سَتَرَهُ اللَّهُ فَهُوَ إِلَى اللَّهِ، إِنْ شَاءَ عَفَا عَنْهُ وَإِنْ شَاءَ عَاقَبَهُ»**

- *İçinizde sözünde duran olursa onun ecri Allah'a aittir. Bu dediklerimden birini yapıp da ondan dolayı dünyada azaba uğrarsa bu ona keffaret olur. Bunlardan birini yapıp da yaptığı işi Allah Teâlâ örterse işi Allah'a kalır; isterse onu affeder isterse ona azap eder"* biz de bu şart üzerine kendisine biat ettik."[10]

---

[10] Buhari, Müslim.

- Günahlar İmanın aslını olumsuz şekilde etkilemese de, imanın kemalini etkiler. Nitekim Peygamberimiz şöyle buyurmuşlardır:

- لَا يَزْنِي الزَّانِي حِينَ يَزْنِي وَهُوَ مُؤْمِنٌ وَلَا يَشْرَبُ الْخَمْرَ حِينَ يَشْرَبُهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ وَلَا يَسْرِقُ السَّارِقُ حِينَ يَسْرِقُ وَهُوَ مُؤْمِنٌ

- *"Zina eden kişi zina ederken mümin olarak zina etmez. Hırsız, çalarken mümin olarak çalmaz. Sarhoş, şarabı içerken mümin olarak içmez."*[11]

- Ehl-i sünnet bunu, "Kâmil mümin olarak bu günahları yapmaz" şeklinde anlamıştır. Az önce naklettiğimiz hadisi şerifte; Allah'tan başka ilâh olmadığını ve bu ikrar üzere ölen kimse zina etse de hırsızlık etse de cennete gireceği bir kaç kez teyit edilerek ifade buyurulmuştu.

---

[11] Buhari, Müslim.

Küfür:

- Küfür kelimesinin de iman gibi genel ve özel manaları vardır.
- Sözlükte küfür, “örtmek” demektir. Görünen şeyleri karanlığı ile örttüğü için geceye "kâfir" denmiştir. Çiftçiye de tohumu toprağa gömüp üzerini örttüğü için aynı ad verilmiştir. Bu küfür kelimesinin genel manasıdır.
- Küfür kelimesinin itikat ve amel yönünden olmak üzere iki özel manası vardır.
- **1. Amel yönünden küfür:** Allah'ın verdiği nimetlere, şükretmemek ve nankörlük etmektir.
- Allah'ın nimetlerine karşı küfür yani nankörlük iki şekilde olur.
- Birincisi, nimetleri, Allah'ın verdiğini inkâr etmektir. Bu aynı zamanda akide yönünden de küfürdür. Karun'un küfrü böyledir:

- وَابْتَغِ فِيمَا آتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ وَلَا تَنْسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَأَحْسِنْ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ وَلَا تَبْغِ الْفَسَادَ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ {77}قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَى عِلْمٍ عِنْدِي ...

- ***Kendisine (Karun'a): "Allah'ın sana verdiği nimetlerden (O'nun yolunda harcayarak) ahiret yurdunu gözet; ama dünyadan da nasibini unutma. Allah sana ihsan ettiği gibi sen de iyilik et. Yeryüzünde bozgunculuğu arzulama. Şüphesiz Allah bozguncuları sevmez" dendiği zaman o: "Bana ancak kendimdeki bilgi sayesinde verildi" diyerek (eriştiği nimetlerin Allah'ın bir lütfu olduğunu inkâr etti.)***[12]

---

[12] Kasas, 77-78.

- İkincisi, nimetlerdeki kötü tasarruftur. Bu nimetlerin sahibine karşı saygısızlıktır. Yüce Rabbimiz bu şekilde davrananları uyarmaktadır:

- لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِنْ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ

- ***"Eğer şükrederseniz elbette size nimetimi artıracağım. Eğer küfrederseniz, şüphesiz azabım çok şiddetlidir."***[13]

---

[13] İbrahim, 7.

- **2. İtikat yönünden küfür:** Peygamberimizi, Allah'tan getirdiği kesin olarak bilinen şeylerde onu yalanlayıp, getirdiklerini inkar etmektir.
- Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:
- إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلآئِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ{} خَالِدِينَ فِيهَا لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ
- ***Ayetlerimizi inkâr etmiş ve kâfir olarak ölmüşlere gelince; işte Allah'ın meleklerin ve tüm insanların lâneti onların üzerinedir. Onlar ebediyen lânet içinde kalırlar, artık ne kendilerinden azap hafifletilir ne de onların yüzlerine bakılır.***[14]

---

[14] Bakara, 161-162.

Tekfir Nedir?

- Tekfir, bir insanın küfrüne hükmetmektir. Bu, çok dikkatli olunması gereken bir konudur. Bir kimsenin mü'min olduğunda zayıf da olsa bir delil varsa onu dikkate alarak o kimse mü'min kabul edilir. **Çünkü mü'mini affetmekte hata etmek, onu cezalandırmada hata etmekten daha hayırlıdır.**
- İmanın yeri kalp olduğu gibi küfrün yeri de kalptir. Kalplerde olanı ise ancak Allah bilir. Dıştaki belirtiler, her zaman kesin olarak kalpte olana delâlet etmez. Dış belirtilerin kalpte olana delâleti çoğu kere zannîdir. İslâm ise zanna uymaktan nehyetmiş ve zannın çoğunun günah olduğunu bildirmiştir.
- Şu olayda bizlere verilen mesaj ne kadar çarpıcıdır.

- Peygamberimizin azadlı kölesi Zeyd'in oğlu Üsame, savaşa gönderilmişti. Düşmanla karşılaşıp savaşmış ve düşmanı yenilgiye uğratmıştı. Bu sırada o çevrede koyun güden bir çobanla karşılaşmıştı. Çoban bunları görünce şaşırmış: "Lailâhe illallah" demişti. Buna rağmen Üsame çobanı öldürmüştü. Medine-i Münevvere'ye döndüklerinde Peygamberimiz durumu öğrenince Üsame'ye şöyle dedi:

- يَا أُسَامَةُ، أَقَتَلْتَهُ بَعْدَ مَا قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

- *“Ey Üsame, bu adamı "Lâilâhe illallah" dedikten sonra niçin öldürdün?”* Üsame:

- – O, ölümden kurtulmak için "Lâilâhe illallah" söyledi, dedi. Ancak Peygamberimiz bu sözünü o kadar tekrar etti ki keşke o günden sonra müslüman olsaydım diye içimden geçirdim.

- Müslim’de Peygamberimizin sonra şöyle dediği de rivayet olunmaktadır:

- أَفَلَا شَقَقْتَ عَنْ قَلْبِهِ حَتَّى تَعْلَمَ أَقَالَهَا أَمْ لَا؟

- *“Bunu ne niyetle söylediğini bilmek için kalbini yardın da baktın mı?”* buyurdu.[15]

- Bu olay üzerine de şu âyet-i kerime nâzil oldu:

- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَتَبَيَّنُوا وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ أَلْقَى إِلَيْكُمُ السَّلاَمَ لَسْتَ مُؤْمِنًا تَبْتَغُونَ عَرَضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ مَغَانِمُ

[15] Buhari, Müslim.

كَثِيرَةٌ كَذَلِكَ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلُ فَمَنَّ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَتَبَيَّنُوا إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا

- ***"Ey mü'minler' Allah yolunda savaşa çıktığınız zaman iyi anlayın, dinleyin. Size selâm verene, dünya hayatının geçici menfaatlerine göz dikerek 'sen mü'min değilsin' demeyin. Çünkü Allah katında sayısız ganimetler vardır. Siz de önceden böyle iken Allah size lütfetti. O halde iyi anlayıp dinleyin. Şüphesiz Allah, bütün yaptıklarınızdan haberdardır."***[16]

---

[16] Nisa, 94.

- Rasulullah bir başkasını tekfir etme konusunda bizleri şöyle uyarmaktadır:

- أَيُّمَا امْرِئٍ قَالَ لِأَخِيهِ: يَا كَافِرُ، فَقَدْ بَاءَ بِهَا أَحَدُهُمَا، إِنْ كَانَ كَمَا قَالَ، وَإِلَّا رَجَعَتْ عَلَيْهِ

- *"Her hangi bir kimse din kardeşine ey kâfir derse bu tekfir sebebiyle ikisinden biri muhakkak küfre döner. Eğer o kimse dediği gibi ise mesele yok. Aksi takdirde sözü kendi aleyhine döner."*[17]

---

[17] Müslim.

- İslâm büyükleri bu konuda dikkatli olunmasını öğütlemişlerdir.
- İmam Mâlik'in: "Bir kimsenin küfre ihtimali olan 99 hareketi yanında bir hareketi de mü'min olduğuna delâlet ederse, o kimsenin mü'min olduğuna hükmedilir." dediği rivayet edilmiştir.[18]

******

- Peygamberimizin bu konuda ne kadar titiz davrandığını şu olay gözler önüne sermektedir:
- Ebû Saîd el-Hudrî anlatıyor: "Hz. Ali, Yemen'de iken, Peygamberimize toprağı üzerinde yani henüz işlenmemiş bir külçe altın göndermişti. Peygamberimiz uygun gördüğü dört kişiye bunu taksim etti. Bunun üzerine bu dağıtımı beğenmeyen bir adam Peygamberimize:

---

[18] Seyyid Sâbık, Fıkhu's-Sünne, II, 453.

- “Ey Allah’ı Rasulü, Allah'tan kork!”, demek cüretinde bulundu. Peygamberimiz:
- وَيْلَكَ، أَوَلَسْتُ أَحَقَّ أَهْلِ الْأَرْضِ أَنْ يَتَّقِيَ اللَّهَ
- *“Yazıklar olsun sana, ben, yeryüzünde ki insanların Allah'tan en çok korkanı değil miyim?”* buyurdu ve çok üzüldü. Sonra adam arkasına dönüp gitti.
- Halid b. Velid:
- “Ey Allah'ın Rasûlü, izin ver de şunun boynunu vurayım”, dedi, Peygamberimiz:
- لَا، لَعَلَّهُ أَنْ يَكُونَ يُصَلِّي

- *“Hayır, vurma. Bunun da ilerde namaz kılan bir kişi olması umulur”*, buyurdu. Bunun üzerine Hz.Halid:

- وَكَمْ مِنْ مُصَلٍّ يَقُولُ بِلِسَانِهِ مَا لَيْسَ فِي قَلْبِهِ

- “Ey Allah'ın Resûlü, namaz kılanlardan öyle kimseler var ki, onlar, gönüllerinde olmayan şeyi dilleri ile söylerler”, dedi. Peygamberimiz:

- إِنِّي لَمْ أُومَرْ أَنْ أَنْقُبَ عَنْ قُلُوبِ النَّاسِ وَلَا أَشُقَّ بُطُونَهُمْ

- *“Ey Halid, ben insanların kalplerini açmaya, karınlarını yarmaya memur değilim”,* buyurdu.[19]

---

[19] Buhari, Müslim.

- Yine Peygamberimiz bu konuda şöyle buyurmuştur:

- مَنْ صَلَّى صَلاَتَنَا وَاسْتَقْبَلَ قِبْلَتَنَا، وَأَكَلَ ذَبِيحَتَنَا فَذَلِكَ الْمُسْلِمُ الَّذِي لَهُ ذِمَّةُ اللَّهِ وَذِمَّةُ رَسُولِهِ، فَلاَ تُخْفِرُوا اللَّهَ فِي ذِمَّتِهِ

- *Her kim bizim kıldığımız namazı kılar, kıblemize karşı durur, kestiğimizi yerse; Allah'ın ve Allah'ın Peygamberinin emanını hak eden müslüman, işte odur. (Artık) Allah'a ve Peygamberine karşı (öyle olan bir kimsenin) emanına hıyanet etmeyiniz.*[20]

[20] Buhari.

- Bütün bunlar gösteriyor ki, mü'minlerden bir kısmının bazı söz ve davranışlarına bakarak bundan dinden çıktığını ve küfre girdiklerini söylemek -isabet edilmemesi halinde- ağır sorumluluğu olan bir davranıştır. Bu itibarla bir hata yapıp sonunda pişman olmamak için her konuda olduğu gibi özellikle bu konuda daha dikkatli ve titiz olmak gerekmektedir.
- Kaldı ki akaid kitaplarında; kıbleye yönelenlerin yani namaz kılanların tekfir edilmemesi ehl-i sünnetin temel kuralları arasında yer almıştır. İmam-ı Azam Ebû Hanife ile fakihlerin çoğunluğu bu görüştedir.[21]
- Şiraz'lı Abdurrahman b.Ahmed el-Îcî "Mevakıf" adlı eserinde şu uyarıyı yapmaktadır:
- "Ehl-i kıbleden olan hiç kimseyi tekfir etmeyiz. Ancak Alîm ve Kadîr olan Allah'ı tanımamak, O'na ortak koşmak, peygamberliği ve

[21] Taftazânî, Şerhu'l-Makasıd, s. l97.

Peygamberimizin Allah tarafından getirdiği kesin olarak bilinen İslâm hükümlerini inkâr etmek veya dinde (zina etmek ve adam öldürmek gibi) haram olan şeyleri helâl kabul etmek gibi durumlar müstesna."